

OTROŠKE IGRE I

Tone Pavček

Tone Pavček (rojen 1928. v St. Juriju na Dolenjskem) se s prvimi pesmimi začel oglašati okrog leta 1950 in se tri leta pozneje (skupaj z Menartom, Kovičem in Zlobcem) predstavil širši javnosti v Pesmih štirih. Temu prvemu nastopu sta sledili še dve pesniški zbirki, Sanje živijo dalje (1958, nagrada Društva slovenskih književnikov), in Ujeti ocean

*(1964, nagrada Prešernovega sklada). Manjši izbor iz njegove lirike je izšel tudi v srbskem prevodu. Izredno pomembna in obsežna je Pavčkova mladinska poezija, saj je med leti 1956 in 1965 izdal kar sedem pesniških zbirk za otroke in mladino, od katerih so nekatere izšle že tudi v ponatisu, mnoge pa dosegle za naše razmere izjemno visoko naklado. Za mladinsko poezijo je Pavček prejel tudi Levstikovo nagrado in nagrado Mladega pokolenja, ki jo podeljujejo le tistim pesnikom otroške in mladinske poezije, ki so se afirmirali na celotnem jugoslovanskem prostoru. Zelo obsežno je tudi Pavčkovo prevajavsko delo, zlasti iz sodobne ruske lirike; med njegova pomembnejša prevajavska dela sodi med drugim tudi znana poema *Jama Ivana Gorana Kovačiča*.*

MOTTO

*Moje ptice so se vrnile na notne črte žic,
kot z amuletom obložene z jugom.
Med njimi sem ko pobič s kamnom? „s kruhom?“
naperjenim na mala grla ptic
za srečo rojstva in za muko vic.*

ZABAVA

Ali je igra smisel,
ali je smisel v igri?

Pomendrali smo travo,
pohodili smo rože,
da bi zgradili igrišče
za veliko zabavo.

In je zrastle igrišče
in na igrišču ogromen stolp,
podoben slonu z velikimi okli.
Na oklih so se zibale opice,
grizle banane
in metale olupke v častitljive dame.
A sredi slona so zvrtili rov,
mogočen predor za sprehanje
sem in tja, iz kraja v kraj,
iz raja v raj in nazaj.

In so prihajali resni možje
in se čudili zabavi,
in so prihajale stroge gospé
in se čudile zabavi
in so prihajali otroci in zaživali
v svoji zabavi,
dokler
niso v en glas zapeli: Dovolj!
kajti slon se je naveličal sprehanja
in opice so se naveličale banan
in otroke je gnalo drugam,
pa so razdejali igrišče
in razrušili stolp
ter šli iskat drug kraj
in novo igrišče
in novega slona.

Prejšnjo zabavo, prejšnje igrišče
so zbrisali spotoma iz pameti,
kot so zbrisali drugi prej rože in travo.

VOJNA

Kdor ni črn, je bel
in gre na drugo stran.
Kdor ni naš, je proti nam
in bo pokončan.

Ne velja noben zapik,
ne beg ne ploha besed.
Dokler živ si, se bij,
umri, ko si zadet.

Vojna je divja zver,
vojna je strašen zmaj,
ki požira ljudi
in za krajem kraj.

Milosti ni ne srca
za ta čas — nečas.
Zakon edini velja:
zmaga ali poraz.

Zmagaj ali končaj,
drugega ni nikjer.
Vojna je strašen zmaj,
vojna je človek-zver.

POGREB

V naši hiši imamo mrliča
in lep je, tako bel in svetel,
kot da bi nas rad prepričal,
da ni za zmeraj zaspal.

Najbrž ga motijo rože
in sveče in ta velikih jok,
saj še nam nič več povedati noče,
kot noče razkléniti rok.

Tako spi lep in negiben
in čaka, da ga v grob polože.
Tudi svet naokrog je ves miren,
kot da kazalci na uri stoje.

Globoko ga zagrebimo,
da ne pride lisica pod mah
in lučko največjo prižgimo,
da ga ne vzame strah.

Morda tako se prej vrne
zvečer kdaj k nam pokramljat
in iz žepov pred nas razgrne
novih skrivnosti zaklad.

ZATIŠJE

V prgiščih prenašajmo morje
na mir med kamne in oljke.
Ladje bodo drevesne skorje,
kamni bele pojoče školjke.

Ob malem morju se začenjajo zgodbe,
dolge za eno celo življenje.
Če se pretrgajo, jih združijo zvoki godbe,
če posuše se, oživi jih oljka z zelenjem.

Skriti smo tu in nihče nas ne najde,
a do sveta in do jutri je cela večnost.
Bodimo tiho: pení se morje v malem
in v njem odmeva vseh stvari človečnost.